

ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ: Όταν το φως διαδέχεται το σκοτάδι
Το 1821 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΡΓΑΣΙΑ
Του μαθητή Κωνσταντίνου Ζαχόπουλου
Τμήμα Γ2

ΘΕΜΑ: Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιανουάριος 2021

Η Φιλική Εταιρεία

Α. Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

- ♣ Μυστική οργάνωση
- ♣ Ιδρύθηκε στην Οδησό της Ρωσίας
- ♣ Το **1814**
- ♣ Με σκοπό την προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία
- ♣ Πρωτεργάτες ήταν οι :
Νικόλαος Σκουφάς,
Αθανάσιος Τσακάλωφ,
Εμμανουήλ Ξάνθος,
Παναγιώτης
Αναγνωστόπουλος

□ Την οργάνωση βοήθησε αποφασιστικά και ο μεγαλέμπορος Παναγιώτης Σέκερης, που πρόσφερε μεγάλο μέρος της περιουσίας του.

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

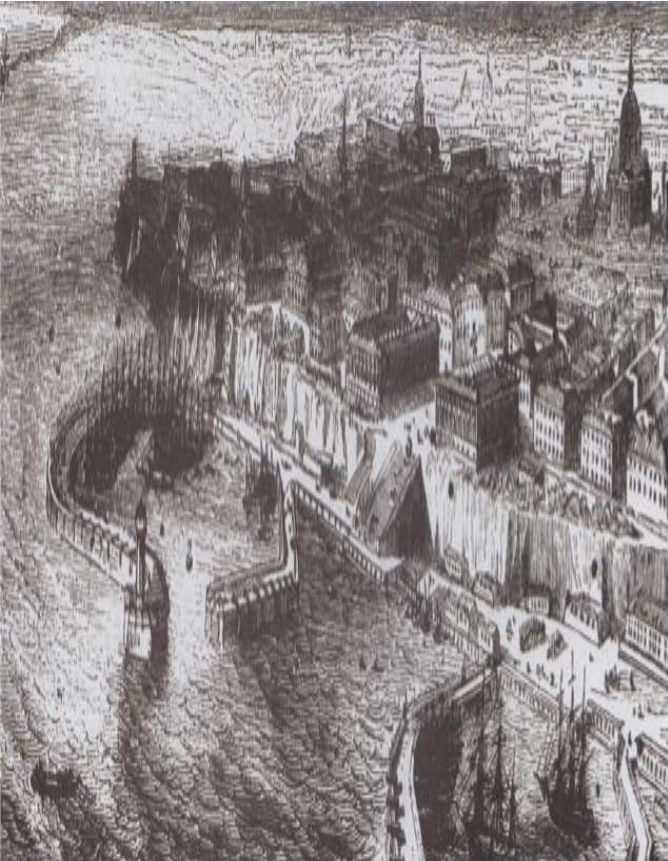

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΞΕΠΕΡΑΣΟΥΝ:

- ◉ Έπρεπε να κάνουν τεράστια προσπάθεια για την οργάνωση των Ελλήνων, που ήταν διάσπαρτοι σε ευρύ γεωγραφικό χώρο
- ◉ Έπρεπε επίσης να δράσουν με μεγάλη μυστικότητα (από Οθωμανούς αλλά και από Ιερά Συμμαχία!)
- ◉ Ακόμη έπρεπε να υπερνικήσουν δισταγμούς Ελλήνων λόγω προηγούμενων αποτυχημένων κινημάτων (πχ. Ορλώφ, Λ. Κατσώνη)
- ◉ Και να κινητοποιήσουν ανθρώπους διαφορετικών κοινωνικών ομάδων με διαφορετικά συμφέροντα

Ευνοϊκές προϋποθέσεις

Οδησός, χαλκογραφία στα μέσα του 19ου αιώνα.

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τ.3, σ.9

ΩΣΤΟΣΟ ΕΥΝΟΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ:

- Εσωτερικά προβλήματα Οθωμανικής Αυτοκρατορίας
- Διάδοση μεταξύ των Ελλήνων των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης (με τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό ⇒ ιδεολογική προετοιμασία!)
- Σημαντικό τμήμα του Ελληνισμού ήταν ώριμο (έτοιμο) να διεκδικήσει τη δημιουργία ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους

Οργάνωση Εταιρείας – Μύηση Μελών

2	ε	μ	*	□	Δ	
"	αυ	?	δ	κ	Δ	Φ
"	ψ	μ	/	γ	A	C
"	η	λ	τ		φ	Φ
"	υ	ρ	τ	ω	ψ	ω
"	ε	ζ	ω	γ	α	λ
"	ρ	ι	ψ	φ	95	80
"	ω	7	Δ	=	δ	λ
"	ς	ξ	φ	φ	ρ	ω
"	τ	ε	π	"	η	φ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ:

- Υιοθέτησε πρότυπο οργάνωσης μουσικών εταιρειών Ευρώπης
- Υποψήφια μέλη δοκιμάζονταν για ένα διάστημα και μετά εντάσσονταν στην οργάνωση
- Έκαναν **όρκο** αφοσίωσης και πίστης στην οργάνωση
- Η τιμωρία για τους παραβάτες ήταν ο θάνατος
- Χρησιμοποιούσαν ψευδώνυμα και κρυπτογραφικό αλφάβητο

Όρκος των Μελών

«Την Εταιρίαν με την
είπεν ο Πάγκαλος έπειτα
επέρας ο Αριστειδής και
ο Αναγνωσταράς με έφερε
γράφια από την εταιρία,
και τότε άρξασι να καίκευ
και εγώ διαφόρους εκ την
Ζάκυνθο, Κεφαλονά, και
διαφόρους καπειτανούς
[...] εις τα 20 με ήλθαν
γράφια από τον
Υψηλότατον διά να έμην
έτομος [...] 25 Μαρτίου
ήσαν η ημέρα της γενικής
Επαναστάσεως».

-Θεοδώρα Κολοκοτρώνη,
Διήγησις συμβάντων
της ελληνικής φρεσίς

«Ο όρκος του Φιλικού», έργο του Διονυσίου Τσόκου (1849)
(Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)

1. Ο όρκος των Φιλικών (αποσπάσματα)

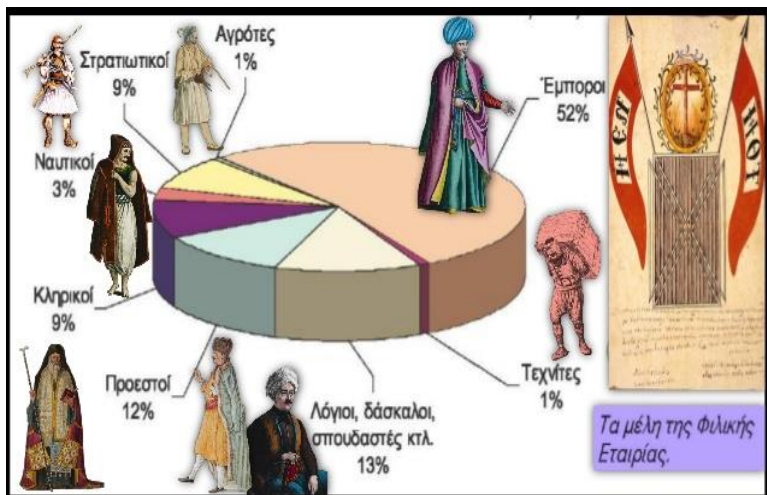
Ορκίζομαι ενώπιον του αληθινού Θεού οικειοθελώς, ότι θέλω είμαι επί ζωής μου πιστός εις την Εταιρείαν κατά πάντα. Να μη φανερώσω το παραμικρόν από τα σημεία και λόγους της, μήτε να σταθώ κατ' ουδένα λόγον η αφορμή τού να καταλάβωσιν άλλοι ποτέ ότι γνωρίζω τι περί τούτων, μήτε εις συγγενείς μου, μήτε εις πνευματικών, μήτε εις φίλον μου. [...]

Τέλος πάντων ορκίζομαι εις σε, ω Ιερά Πατρίς [...] και εις την μέλλουσαν ελευθερίαν των ομογενών μου, ότι αφιερώνομαι όλος εις σε. Εις το εξής συ θέλεις είσαι η αιτία και ο σκοπός των διαλογισμών μου. Το όνομά σου ο οδηγός των πράξεών μου, και η ευτυχία σου η ανταμοιβή των κόπων μου. [...].

Ι. Φιλήμων, Δοκίμιον ιστορικόν περί της Φιλικής Εταιρείας (1834), Γκράφια, Αθήνα 1971, σ. 17

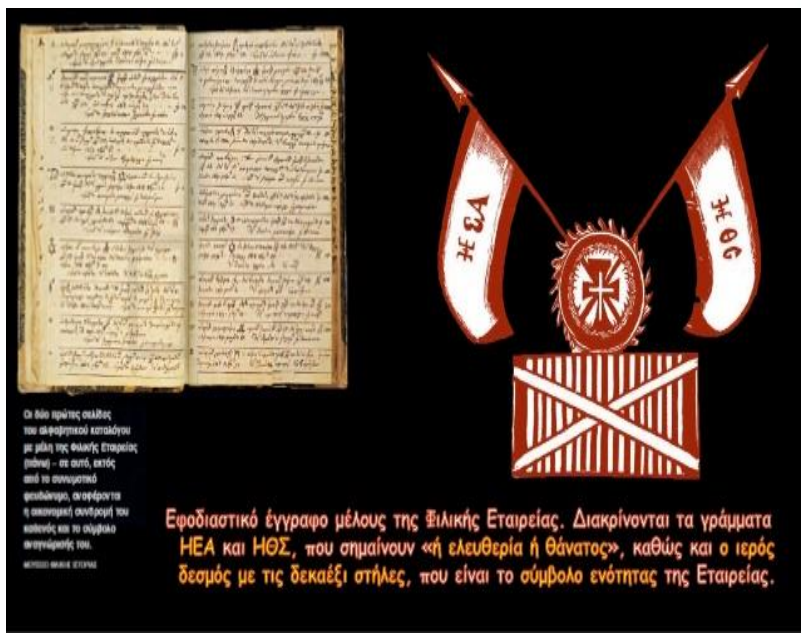

Μέλη και Ηγεσία Οργάνωσης

- ◉ ΜΕΛΗ:
- ◉ αρχικά (1815-17) πλούσιοι έμποροι (για οικονομική στήριξη δράσης της), αλλά λίγοι
- ◉ μικροέμποροι
- ◉ διανοούμενοι
- ◉ κατ' εξαίρεση γυναίκες

- ◉ ΗΓΕΣΙΑ:
- ◉ **Αόρατη Αρχή:** μυστική. Αφήνανε να εννοείται ότι είναι ένα σημαντικό πρόσωπο
- ◉ Οι ιδρυτές αποφάσισαν να αναθέσουν ηγεσία στον Ιωάννη Καποδίστρια αρχικά
- ◉ Αρνήθηκε και παρέμεινε στη θέση Υπουργού Εξωτερικών Ρωσίας
- ◉ Τελικά ηγεσία ανέλαβε ο **Αλέξανδρος Υψηλάντης**, ανώτατος αξιωματικός ρωσικού στρατού
- ◉ Γενικός Επίτροπος της Αρχής

Αποτίμηση του έργου της Φιλικής Εταιρείας

Η ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας αποτελεί τη σπουδαιότερη πολιτική ενέργεια του υπόδουλου ελληνισμού, όπως και η οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης το κορύφωμα μιας μακράς σειράς πράξεων ανυπακοής και ανταρσίας προς την οθωμανική κυριαρχία. Η θετική αποτίμηση του έργου της Φιλικής Εταιρείας δεν οφείλεται μόνο στο γεγονός ότι δι' αυτής οργανώθηκε επιτυχώς η αντιοθωμανική εθνική επανάσταση των Ελλήνων αλλά κυρίως γιατί, μέσα σε ένα πνεύμα νεωτερικότητας, τέθηκε το ζήτημα της εθνικής αποκατάστασης με νέους όρους. Θεωρήθηκε δηλαδή η εθνική αποκατάσταση των Ελλήνων ζήτημα ελληνικού ενδιαφέροντος και ελληνικής ευθύνης και όχι, όπως συνέβαινε παλαιότερα, ένα ζήτημα που θα λυνόταν στο πλαίσιο μιας απελευθερωτικής-επεκτατικής δραστηριότητας κάποιας μεγάλης ευρωπαϊκής δύναμης. Β.

Παναγιωτόπουλος, «Η Φιλική Εταιρεία, οργανωτικές προϋποθέσεις της εθνικής επανάστασης», Ιστορία του νέου ελληνισμού, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τόμ. 3, σ. 9

